

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת נזיר

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

מסכת נזיר

פ"א כל כנויי נזירות

גמ' ב. - ה.

ידות:

"אהא" בנזיר עובר לפניו (תוס' - ידים מוכיחות) וקאמר בלבו להיות נזיר,
"אהא נאה" בתפוס בשערו

הריני כזה בנזיר עובר לפניו, הריני מסלסל/מכלכל בתפוס בשערו
הרי עלי לשלח (=לגדל) פרע

לר"מ הרי עלי ציפרין [ר"ל - מתפס בסמוכין - שיער בפסוק בדניאל (רש"י ותוס' - ונזיר עובר לפניו), ר'
יוחנן - צפורי נזיר טמא אם יטמא קיבל בנזיר טהור עובר לפניו]

הריני נזיר מן חרצנים, זגים, מן התגלחת, או מן הטומאה, וכו' -
רבנן - נזיר [מיינן ושכר נזיר]
ר"ש - עד שידור מכולם [מכל אשר יעשה, לל"ב לרש"י - אין איסור תגלחת וטומאה חל על איסור חרצן
וזג]

נזיר אסור ביין דמצוה - בנשבע לשתות (לרש"י - דוקא נשבע מפי עצמו אבל מותר בקידוש דמושבע מה"ס,
(ר"ת - יין דקידוש והבדלה דרבנן))
לל"ב - לתוס' - ולוקה שתיים בנשבע שלא לשתות [מיינן ושכר יזיר]

חרצן וזג וכו' מצטרפים לכזית [לרבנן - מכל אשר יעשה]
לר"ש כל שהוא למכות (תוס' לח. - אפי' מעורב בהיתר [משרת])

הריני כשמשון צריך לפרט בן מנוח, כבעל דלילה, כמי שעקר דלתות, שנקרו וכו'
נזיר עולם מקיל בתער (תוס' - ולא לגמרי) ומביא ג' בהמות [הללמ"ס] ואסור ליטמא ומביא קרבן טומאה,
איתא בשאילה
משא"כ נזיר שמשון [הללמ"ס דמותר לטמאות]

ר"ש - הריני נזיר שמשון לאו כלום [אינו דבר הנדור], ור"י חולק
נזיר עולם מגלח - רבי - ל"ב חודש [ימים ימים מבתי ערי חומה],
ר' נהוראי - ל' יום [כובד ככהנים], ר' יוסי - ערב שבת בצהרים [כבני מלכים]
לרש"י - לכו"ע ל' יום ומח' באבשלום בלבד

גמ' ה. - ו.

רב מתנא - נזירות ל' יום [קדוש יהי"ה, ר' יאשי' - גדל פרע, ר' יונתן - עד מלאות הימים - שצריכים
למלאות (חודש) ועד בכלל] ומקצת היום ככולו, ולכתחלה מגלח יום ל"א
ובב' נזירות - יום ל' עולה לכאן ולכאן

בר פדא - כ"ט יום [כ"ט פעמים לשון נזיר, ר' יונתן - עד מלאות - ולא עד בכלל] ואין מקצת היום
ככולו (תוס' - בסוף נזירות אלא בתחלתה), ולכתחלה מגלח יום ל"א [אטו אומר ל' שלימים]

נזיר סתם - נטמא ביום ל' לת"ק סותר ל' - לרב מתנא - תוס' - מדאו' - קודם הבאת קרבנותיו, רש"י - לת"ק לא
אמרינן מקצת היום ככולו

לב"פ - תוס' - מדרבנן אטו "ל' שלמים" (ואין קרבן טומאה) (משנזרק א' מקרבנותיו - תוס' מז. - סותר ז')
לר"א סותר ז' - לרב מתנא - מקצת היום ככולו - תוס' - אפי' קודם קרבנותיו
לב"פ - רש"י - לא מדחינן קרבנו עוד ל' - תקלה, תוס' - לא גזר אטו שלמים
לרש"י - ויגלח מחמת טומ' ומונה עוד ז' ויגלח לטהרה
תוס' ול"ב דרש"י - אחר הזאה ז' יביא קרבן טהרה

נזירות ק' - נטמא ביום ק' - לת"ק סותר הכל,
לר"א סותר ל' [זאת תורת הנזיר ביום מלאות - תן לו תורת נזיר] (תוס' טז. - לרב מתנא באמר
"שלימים", ור"ף ו: חולק) ולא ק' [והימים ראשונים - מכלל דאיכא אחרונים]

נטמא ביום ק"א - לת"ק סותר ל' [תוס' - אטו נטמא יום ל', גליון ריב"ן טז: - תגלחת טומ' לאלתר ואין תגלחת טהרה פחות מל' יום]
 לר"א סותר ז'
 נטמא ביום ק"ב - תוס' - סותר ז' לכ"ע

גמ' ז. - ח:

הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם = ל' [ארוך עלי הנזירות כ"כ]
 הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני - נזירות א' כמנין הימים [יש קיצותא]
 (ולא "ארוך עלי" [דהחזיק בדרך, רבא - דלא אמר "אחת"])
 מאה, אלף שנים = נזיר א' אריכא (ואסור בתגלחת כל ימיו) [יש קיצותא, אינן מובדלות]
 כשער ראשי = נזיר עולם ומגלח כל ל' (נזירות אחר נזירות כמנין שער ראשי)
 [אין קיצבא, רבה - שערות מובדלות זמ"ז], לרבי - א' אריכא אא"כ אמר הרי עלי נזירות כשער ראשי
 כל ימי חיי = נזיר עולם (כאבשלום ומיקל בתער)
 נזיר ושעה א' = ל' ול'; נזיר ל' ושעה א' = ל"א יום [אין נזירות לשעות]
 נזיר ויום א' = ל' ול'; ל' וא' יום = ל"א; ל' יום ויום א' = ל' ול' [כר"ע דדריש לישנא יתירתא]
 הריני נזיר מלא הבית = נזיר כל ימיו (נזירות אחר נזירות) (תוס' - לרבנן דרבי)
 [חזקי' - כר"ש דמכניס אדם עצמו לספק חמור - ספק אי כמנין מלא חרדל או קישואין (תוס' - או בצק א'), ר' יוחנן - אפי' לר"י - נחית לנזירות אריכא (ס"ל כרבי בדלא אמר "מנין") ואין לסלקו מספק]
 ואם אמר שכוון לאחת גדולה = ל' יום ("ארוך עלי")
 הריני נזיר כמנין ימות החמה = שס"ה x ל'
 לרבי - חדא אריכא (לרש"י - שס"ה כל ימות עולם, שס"ה x שס"ה (בלי הפסק))
 הריני נזיר ואחת ועוד ושוב = ד' פעמים

פ"ב הריני נזיר

גמ' ט. - יא.

הריני נזיר מן הדבילה - ב"ש - נזיר [אינו מוציא דבריו לבטלה, "ומהדבילה" לאיתשולי קאתי ואין שאלה בנזירות, תוספתא - כינויי כינויין מהני]

לר"י ולל"ב דר' נתן - אסרן כקרבן

לר' נתן - נזיר נאסרן

ב"ה - אינו נזיר [בגמר דבריו נתפס והוי נדר ופתחו עמו, אינו כדרך המתנדבים, תוספתא - כינויי כינויין לא מהני]

לל"ק דר' נתן - אסרן

הרי עלי מנחה מן השעורים, יביא מחיטים [חזקי' - כב"ש, ר' יוחנן - באומר אילו הייתי יודע הייתי נודר כך]

מן העדשים - לב"ש - חזקי' - פטור [כר"י - גמ' מנחות - לא טעי]

ר' יוחנן - יביא חטים [הדר ב' ותפוס לשון ראשון]

פרה רבוצה ואמר "אמרה פרה הריני נזירה אם עומדת מאליה" (תוס' - ואין האדם אומר כלום מדברי עצמו - בדעתו שיהיה נזיר מבשרה) -

ב"ש - נזיר, לר"י לב"ש - בשרה אסר כקרבן, ב"ה - אינו נזיר

לרבא - רבוצה ואמר "הריני נזיר אם לא עמדה" ועמדה מאליה -

ב"ש - נזיר [כוונתו "אם לא אעמידנה"], ב"ה - אינו נזיר [כוונתו שלא ישאר רבוצה]

מזגו לו כוס ואמר הריני נזיר ממנו - חל, חוץ משיכור [כוונתו לאסרו כקרבן שלא יפצירן]

גמ' יא. - יב:

נזיר ע"מ לשותות יין - אסור בכולם [מתנה עמ"כ בתורה],

לר' יהושע ב"ל ר"ש מתיר בכל [ע"מ כחוץ - וצריך שיזיר מכולן] (ורבינא חולק)

איני יודע שהנזיר אסור ביין - ת"ק - אסור, ר"ש - מותר [= קבלת חצי נזירות]

סבור הייתי שיתירו לי יין שא"א בלעדו - לל"ק - לת"ק אסור ור"ש מתיר

לל"ב - ת"ק - מותר [כאיסורו - היתר מחד מותר בכל, נדרי אונסין מותרין]

ר"ש - אסור [צריך שאילה מכולן, נדרי אונסין בעי שאילה מדרבנן]

הריני נזיר ועלי לגלח נזיר אחר (להביא קרבנותיו) וחבירו אמר "ואני" -

מתפס רק על תחלת דבריו והוי נזיר בלבד

אמר לשליח צא וקדש לי אשה סתם - ר' יוחנן - אסור בכל הנשים [חזקה עושה שליחותו, ואשה לא

ניידא, ואפי' קידש בשוק חזרה לניחותא = קבוע]

חוץ מאשה שכל קרובותיה נשואות בשעת מינוי שליחות

אע"ג דבשעת קידושין היתה א' מגורשת [משוי שליח רק במילתא דמצי עביד השתא]

לחכמים דר"א דא"א להפר נדרים דלהבא, א"א למנות שליח להפר אותם

לר"א דיכול - לר' יונתן יכול לעשות שליח, לר' יאשי' לא [אישה יפירנה]

חצי קרבנות נזיר עלי - כפשוטו, קרבנות חצי נזיר עלי - יביא כוליה [אין נזירות לחצאין]

הרי עלי לגלח חצי נזיר - לר"מ - מגלח נזיר שלם [תפוס לשון ראשון],

חכמים - (ל"ג ברש"י - לא מהני לנזיר) [נדרו ופתחו עמו]

גמ' יג. - טז.

כשיהיה לי וולד והפילה אשתו - לר"י אינו נזיר [ספק בר קיימא]

לר"ש יתנה - או חובה או נדבה, וכשחזרה וילדה יתנה - או נדבה או חובה

הפריש קרבנות ואח"כ חזרה וילדה - ספק אי לר"י אסרי בגיזה ועבודה [תוס' - בילדה מאותו הריון אם

יש הוכחה דמדהאי בר קיימא, אף הנפל]

כשיהיה לילך ולפלוני בן וחבירו אמר ועליואני - ספק אם כוונתו כשיהיה לעצמו או לחברו

הריני נזיר, ונזיר כשיהיה לי בן - התחיל שלו ואח"כ נולד - משלים שלו קודם (לרש"י - נעשה כנזירות אריכתא ואינו מגלח, לתוס' - מגלח)

כשיהיה לי בן, ונזיר - מפסיק שלו ומנה של בנו ומשלים שלו (רש"י - ואינו מגלח על של בנו והוי כנזירות אריכתא, תוס' - ואח"כ יגלח על שתייהם ומביא ב' קרבנות דאיירי בסתם נזירות (לגליון ברש"י חייב לגלח בינתים ואיירי בנזירות נ' יום))

נטמא בימי בנו - ר' יוחנן - סותר אף שלו [נזירות אריכתא] (תוס' - אבל בימי השלמה שלו אינו סותר דבנו), ר"ל - אינו סותר [כ"א לחוד]

כשיהיה לי בן, ונזיר ק' יום - נולד לפני ע' לא הפסיד (רש"י - מניח שלו, ל' לבנו ומגלח, משלים שלו ומגלח; תוס' - של בנו מובלע בשלו [תוס' - כך דעתו] ויגלח על שניהם וב' קרבנות) לרב אפי' בע"א [יום הלידה עולה לכאן ולכאן - כר' יוסי דמקצת היום ככולו]

נולד אחר ע' סותר (רש"י - הכל - ל' לבנו ומגלח, ק' לשלו ומגלח; תוס' - מניח שלו, ל', משלים (לירושלמי א"צ להשלים) ויגלח בסוף על שניהן)

הריני נזיר לאחר כ' ומעכשיו ק' - מונה כ' ואח"כ ל' ואח"כ פ' (לרש"י - תגלחת א' לכולן, תוס' - וגילוח וקרבת אחר ל')

וספק במעכשיו נזיר סתם או נזיר עולם, נזיר שמשון לאחר כ' ומעכשיו נזיר סתם - אי חל מיד או עד כ' מותר ביין וכו'

יש שאילה על נזיר עולם ולא על נזיר שמשון

נזיר ונצטרע ונטמא בימי צרעתו - לר' יוחנן סותר, לר"ל אינו סותר

נטמא בימי גידול שער של מישלם נזירות (רש"י - ל"ק - ל' שלאחר צרעת, ל"ב - בימים היתירים מל' אחר שנטמא, תוס' - ביתירים מל' אחר שגלחוהו לסטים) -

רב - אינו סותר (לל"ק דרש"י - הימים לפני צרעתו), שמואל - סותר [חדא נזירות אפי' לר"ל]

נטמא אחר ג' קרבנותיו לפני גילוח - לר"א סותר ז' ויחזור ויביא קרבנותיו ויגלח, לרבנן - תגלחת לא מעכבת (רש"י - ויגלח בטומאה)

לפני קרבנות לוקין על טומאה, יין, תגלחת [כל ימי]

לר' יוסי דביום שני של שומרת יום או ז' לזב ב' ראיות אמרינן מקצת היום ככולו - אבל מדרבנן מטמא למפרע אם יראה שוב אח"כ

פ"ג מי שאמר

גמ' טז. - כ :

ע"י גמ' לעיל ה :

נזיר כשהוא בבית הקברות, תוס' - או טמא שנדר אינו מביא קרבן טומאה ואין תגלחת [וטמא ראש נזיר],
יום ז' עולה להתחלת מנינו

לר' יוחנן - נזירות מיתלא תליא וקאי עד שנטהר ולוקה על יין ותגלחת וטומאה (תוס' - אם התרוהו
לצאת)

לר"ל - צריך לקבל שנית (רש"י - קבלה מועטת) מיד כשיטהר [גמ' נדרים - בל תאחר]
מב"ר אשי - לכו"ע א"צ לקבל, אלא לר"ל אינו לקי (לתוס' - אטומאה לחוד) (לרש"י - אפי' אטומאה
לבסוף אם לא הדר וקבל) ור"ל איתותב

נכנס לבית הקברות בשידה ופרע חבירו המעזיבה (תוס' - באונס) ספק אי בעי שהייה כדי השתחואה
ללקות

טהור שנטמא - לרבי מונה נזירות דטהרה מיום ח' [ביום ההוא - קרבנות, וכפר וכו' וקדש]
ואפי' קודם הקרבה [ביום ההוא], לחכמים דר"א דוקא אחר החטא [והזיר והביא - אע"פ שלא
הביא], ולר' ישמעאל בריב"ב - אחר האשם [בזמן שהביא]
ר' יוסי ברי"י - מיום ז' [ביום ההוא - אם אינו ענין - ליום תגלחת]

חזר ונטמא בשביעי, רק קרבן א' [לרבי דהוי טומ' אריכתא, לר' יוסי ברי"י - עדיין לא יצא שעה הראוייה
לקרבן]

נטמא בליל ח' - אם לילה לאו מחוסר זמן - חייב על כל טומ' וטומ' אף לרבי [נזירותו יחול ג"כ
מאורתא]

ולחכמים דר"א עד שהביא חטאתו רק קרבן א'
ולר' ישמעאל בריב"ב - ועד אשמו

נזירה שנטמאה שהפך בעלה נזירותה - מביאה חטאת עוף [כר"א הקפך - נקרא חוטא (תוס' - דבאה על
הספק - וגם כאן בעלילה כ"ש)]

ולא עולת עוף לר' ישמעאל [תוס' - עולה לא לדורון אלא לכפרה] אא"כ בעל מיגז גייז

ר"א - נטמא ביום א' (ל"ק דרש"י או יום ב') - אינו סותר ואין קרבן טומ' [והימים הראשונים יפלו]

נזיר בחו"ל כשמגיע לארץ - ב"ש - עוד ל' יום ואם נטמאה אז, ימנה הכל (לרש"י - ועוד ל')
ב"ה - כל נזירותו מתחלה [מח' כמה קנסו משום טומאת ארץ העמים]

ב' מעידים שנזר "ב"י" (רש"י - שנים/תוס' - נזירות) וב' מעידים "ה"י" -

ב"ש - מוכחשים, ב"ה - ב' [בכלל ה']

לר' ישמעאל בריב"ב בתרי ותרי לכו"ע ב', ומח' בע"א וע"א - ולרב במונה (ע"א א', ב"י וע"א
ג', ד', ה"י) גם לב"ה בטלה (ומערבא ורב חמא חולקים)

אסור לצאת חטאתו בבהמה או במעות שהפריש אביו לחיובו [קרבנו], שהפריש עצמו לחטא אחר [על חטאתו], ואע"פ שמעל במעות - לא כיפר (תוס' - במזיד אלא בשוגג)

ת"ק - א"א להפר משנזרק א' מהדמים [עינוי נפש עד שמותרת בייץ]
ר"ע - אפי' משנשחט החטאת [הפסד קדשים (רש"י - כנתכפר בעליה, תוס' - פסול שלא לשמן)] - (וספק לתוס' בדיעבד)

ר"מ - יפר עד אחר תגלחת [לא ניחא בפאה נכרית - דזוהמא]

ר"א - אחר תגלחת [מעקב מלשותת יין]

גמ' כח : - ל :

אביו מדיר בנו (תוס' - יהא בני נזיר (אפי' אין הבן יודע), יצוהו לומר הריני נזיר) [ר' יוחנן - הללמ"ס, ר"ל - לחנכו (ודוחה הקפה, חולין בעזרה, שחיטת עוף דרבנן)]

לרבי עד שיביא ב' שערות

לר' יוסי בר"י לר' יוסי עד מופלא סמוך לאיש [מופלא דאו', חינוך דרבנן לא דחי מופלא דרבנן]
ויכול הוא או קרוביו למחות או לגלחו (תוס' - אולי רק מיד כששמעו) [לר"י הללמ"ס, לר"ל - בלא חשיב לא ניחא לי']

לר"ל אביו מדירו בנדירים דמצות

ר' יוסי בר"י - חטאת עוף באה על הספק [והזב את זובו לזכר ולנקבה - כזכר שמביא מספק אשם - מאותו מין] אבל אינו נאכל [מיחזי כאיסור נבילה וגם חולין בעזרה]

בן מגלח על מעות סתומין שהניח אביו על נזירותו [הללמ"ס]

לר' יוסי - לגי' רש"י - דוקא כשנזר בחייו, לגי' תוס' - דוקא כשנזר אחר מיתתו

ור"א ור"מ ור"י חולקים (לרש"י - דוקא כשנזר לאחר מיתה, לתוס' - בכל ענין)

וספק בב' בנים נזירים אם הקודם זכה או , וספק בבכור, נזיר עולם, נזיר טמא

פ"ה בית שמאי

גמ' לא. - לד.

הקדש טעות - ב"ה - אינו הקדש, ב"ש - הקדש [כתמורה] - "שור שחור שיצא/שיצא (לאביי) ראשון" ויצא לבן - ב' לשונות ברש"י אם הלבן (תוס' להל' - כאביי) או השחור הראשון שאח"כ הקדש

בעין רעה מקדיש - ואם אמר לבן ויצא שחור לא חל אף לב"ש [שחור עורו עדיף]

נשאל לחכם - בהמה מפורשת לחולין

רבנן - אין נזקקין להתיר/תוס' - להביא קרבנותיו עד שמונה ימי איסור כנגד ימים שזלזל (רש"י - י' ימים כראוי ועוד י' בזלזול, עושה עוד כ' כראוי, תוס' - רק י' שזלזל)

לר' יוסי - דיו ל' יום לכל היותר (לל"ב דרש"י - ר' יוסי מפרש ולא חולק)

תמורה בטעות לא חל כשנתעקר עיקר הקדש (תוס' - משנשאל על בהמה ראשונה, רש"י - הפריש לצורך תמורת עולה ואמר תמורת שלמים (ריב"ן - ונשאל על העולה ראשונה))

קרא לתשיעי "עשירי" וכו' בכוונה - ר"נ - אינו הקדש (לרש"י איתותב), רב חסדא ורבה בר"ה - חל

נגנב בהמתו, נחרב ביהמ"ק אחר שנזר - אין פותחין בנולד (תוס' - דלא שכיח ולא איבעי לאסוקי אדעתיה), רבא - אבל פותחין בתנאי נולד "אילו אתא אינשי ואמר לך אולי יחרב"

הריני נזיר שזה/שאיין זה פלוני וכו' - לב"ש - ממ"נ הוי נזיר [נזירות בטעות הוי נזיר (רש"י - אע"פ שסבור שאינו כן, תוס' - נתכוון לנזירות בכל ענין)]

ב"ה - רק בנתקיים דבריו אבל אם חזר לאחוריו ולא נתברר - למשנתנו, ר"י - אינו נזיר [לא מחית

נפשי' לספק], לר"ש - יזיר נדבה בתנאי [ספק נזירות להחמיר]

ר"ט - ממ"נ אינו נזיר [בעי הפלאה]

ראה כוי - הריני נזיר שזה חיה/בהמה וכו' - ממ"נ נזיר (אפי' לב"ה - מורה דרש"י - מודו בספק הקדש דהוי נזיר גמור, תוס' - כר"ש דהוי נזיר מספק ויתנה)

פ"ו שלשה מינין

גמ' לד: - לח:

כל היוצא מהגפן מצטרפין לכזית, לר' אלעזר אפי' עלין ולולבין [מיעוט וריבה - מכל אשר יעשה - ריבה הכל חוץ מזמורות (תוס' - ועלין קשין)]
ורבנן חולקים [פרט כו"פ - כעין הפרט - פרי ופסולת פרי (ענבים שהתליעו)]
לראב"ע - חייב רק כשאכל ב' חרצנים (גרעינים) וזג (קליפה) [מחרצנים ועד זג]
כלל ופרט - רק הפרט; פו"כ - כלל מוסיף אפרט - הכל; מיעוט וריבה - הכל חוץ מדבר א';
כפו"כ - כעין הפרט אפי' בחד צד; פכו"פ - כעין הפרט בב' צדדין
היתר מצטרף לאיסור - ר' יוחנן - רק בנזיר לר"ע (לר' אלעזר - פת ביין דוקא, לר' יוחנן אפי' חרצן וזג) [משרת], וחטאת שנבלע בשלמים [כל אשר יגע בבשרה יקדש]
זעירי - ושארור כל תקטירו, כל מחמצת (כר"א)
הו"א דאביי - בכל איסורין
לא אמרינן היתר מצטרף לאיסור כשנפישא היתרא (חוץ - רש"י - מתבלין איסור דעבידי לטעם וריח ולא בטלי, תוס' - כשהאיסור נותן טעם)
שום תרומה (לרש"י - אינו בעין, לר"ת - ניכר) במקפה חולין - טבול יום פוסל מקום מגעו - בדיש כזית בכא"פ (רש"י - דאינו בטל ברוב, לר"ת - כמו שההיתר מהני באכילתו למלקות ה"נ ליחשב כביצה להטמא)
טעם כעיקר [לרבנן דר"ע - משרת, לר"ע - מגיעולי עכו"ם דאיירי בבת יומא]
רביעית: (1) נזיר (תוס' - למשנה ראשונה, אבל לר"ע - כזית [וענבים לא יאכל]), (2) ד' כוסות, (3) שתוי להוראה, (4) למקדש, (5) דם מת, (6) שמן לחלת תודה/חביתין/נזיר, (7) מים לצפור מצורע, (8) משקה לפסול גוייה, (9) הוצאת משקין בשבת, (10) נט"י לב', (11) השקאת סוטה לר"י, (12) מים למי רגלים לר' זכאי, (13) מדאו' מקוה למחטין
חייב על יין, שכר, יין חדש, ענבים לחים, יבשים, חרצן, זג - כ"א שם בפנ"ע
ולוקה אבל יחל ולאביי על מכל אשר יעשה, ורבא חולק [לאו שבכללות]

גמ' לט. - מב.

גילחיהו לסטים - צריך עוד ל' לגידול שער
ואפי' שיירו כדי לכוף ראשו לעיקרו [משרשו גדל - וגילחו מה שקידש ביום נזור]
חוץ מגילחיהו אחר מלאת ושיירו אינו סותר לר"א (תוס' - וכן לרבנן מיום ל"ב והלאה) [יליף
תגלחת טהרה מטומאה - ז' כדי לכוף]
איסור גילוח כל שהוא בשאר מעבירין [ר' יאשי' - קדוש יהיה גדל פרע (תוס' - אפי' מקצתו), ברייתא - לא
יעבור (תוס' - כעין תער, לרש"י אפי' מקצתו)]
ר' יונתן (ולרש"י רבי) - פטור (תוס' - אפי' כעין תער) [קדוש יהיה - לתער בעשה ול"ת]
בתער עובר בב' לאוין (תוס' - לרבי, רש"י - לת"ק, לשניהם) [תער לא יעבור, לא יעבור]
תגלחת איסור לוקה על שער א', וסותר ברוב ראשו (תוס' - בפחות מכדי לכוף, רש"י - כעין תער, י"מ - בתער),
לר"ש בב' שערות
למצות תגלחת לא ישייר ב' שערות [ביום השביעי יגלחנו - כולו ולא רובו, ויליף תגלחת טהרה
מטומ' [ודוקא בתער [ת"ק - תער לא יעבור, רבי - תער לא יעבור וכו'] עד מלאה, ויליף תגלחת
טומ' מטהרה]
תגלחת מצורע בתער [לרבנן - זקנו - כאיסור השחתת פאת זקן, לר"א (דהשחתה אפי' במלקט) - ראשו
- אף נזיר מצורע]
עשה דוחה ל"ת [לרבנן - ראשו - תגלחת מצורע דוחה הקפת כל הראש, לר"א - גדילים תעשה
משעטנז]
ספק בגילח ב' שערות אחרונות אחר שגידל שוב שאר ראשו

שייר ב' שערות ונשרה א' וגילח א' - לא קיים מצות גילוח (רש"י - בדיעבד מהני)

נזיר מותר לחוף (תוס' - בנתר ואדמה) [כר"ש דאינו מתכוין],
ר' ישמעאל - אסור באדמה (ספק אי גזרינן בכל אדמה אטו מין שמשרת)
מותר לפספס (מפריד) אבל לא סורק [מתכוין להסיר המדולדלות]

גמ' מב: - מד.

רבה בשם רב הונא - ניטמא במת ואהל לוקה ב' (כשבאים בב"א - פרע מעזיבת שידה, נכנס כשהוא גוסס) [לא יטמא, לא יבא], טומ' וטומ' - לוקה א'
רב יוסף בשם רב הונא - טומ' וטומ' לוקה ב' - אביי - בזאח"ז [תוס' - תוספת טומ' כשנוגע מטמא בחיבורין], ואם עדיין נוגע בראשון - לוקה א' [ג"ש לכהן - להחלו - ולא מחולל ועומד]
חיבורי אדם באדם טמא ז' מדרבנן (רש"י - נוגע הנוגע במת (שני), תוס' - שלישי), ולא גזרו בנזיר ופסח, חיבורי אדם במת דא' (רש"י - נזיר וכהן מחולל ועומד, תוס' - נוגע בנוגע טמא ז')
לר"ל לת"ק דרבי - כהן/נזיר אסורים בגוסס [להחלו (מחולל ולא טמא)], ורבי חולק [במותם]
רב כר' יהושע בן אלישע - כהן הדיוט אסור ליטמא לאביו כשהוא חסר (רש"י - אפי' הראש בצד הגוף) [לאביו], ולא לאבר מן החי/מת [לה יטמא]
ולר"י מותר ליטמא לאבר א' מן המת (תוס') אם נטמא לשאר הגוף כבר, חוזר ליטמא לעצם כשעורה, לשדרה וגולגולת ולרוב בנינו/מנינו [אמור - ואמרת אליהם]

ההולך בדרך כמת מצוה שאין לו קוברים

שתיית יין אינו סותר [יפלו כי טמא נזיר]

המגלח נזיר עובר (תוס' - שניהם לוקים) [לא יעבר - הוא ואחר], אבל לא המטמא [וטמא ראש נזיר], תוס' - ולא המשקהו [דלא סותר]

גמ' מד: - מה:

תגלחת טומ' ביום ז', וקרבתיו בח' - ר"ע - אפי' גילח בח', וספק אי ר"ט חולק

מצורע שגילח בח' - רש"י - קרבתיו בח' [א"צ הערב שמש דטהור ועומד מטבילה ותגלחת ראשונה], תוס' - בט' [צריך לטבול פעם אחרת אחר גילוח והוי טבול יום]

מחוסר כיפורים אסור במחנה לוייה [ובא לפני ה' אל פתח אוה"מ - כמו שאסור באוה"מ]

תגלחת טהרה - ר"י - אחר שלמים [וגלח הנזיר פתח אוה"מ = שלמים]

ר' אלעזר - אחר חטאת [קודמת בכ"מ]

בדיעבד על א' משלשתן

אבא חנן - ר"א - גילוח בזמן שפתח אוה"מ פתוח [פתח אוה"מ]

ר"ש שזורי - נזירה מגלחת במדינה [וגלח הנזיר פתח אוה"מ (תוס' - ממש) - ושמא יתגרו בה]

רשב"ג - הביא כשבה, כבש, איל סתם - הכשבה תקרב חטאת וכו'

ת"ק - שילוח שער תחת הדוד דוקא בתגלחת טהרה ודוקא בגילח - במקדש (רש"י) / בירושלים (תוס') [תוס' - ולקח ונתן - ולא שחטר הבאה]

ר"מ - תמיד משלח חוץ מתגלחת טומ' במדינה [שערו נקבר]

ר"י - דטהרה תמיד משלח, דטומ' תמיד לא משלח

שילוח תחת דוד של חטאת, אשם (לכתחלה בטמא) יצא [זבח]

נותן רוטב הזבח על שערו ומשלח [תחת זבח השלמים - מזבחו יהא תחתיו]

גמ' מו. - מז.

ר"א - תגלחת מעכבת (תוס' - משנתנו - וכן כל האמור בפ') [ואחר ישנה אחר המעשים כולן]
ר"ש, חכמים - אחר זריקת דמים א' מותר [ג"ש אחר אחר התגלחו - אחר מעשה יחיד]

רב - תנופה מעכבת לר"א מלשתות יין

נזיר שאין לו כפים צריך להניף בזרועו [זאת תורת הנזיר (אין לו כיש לו (תוס' לל"ב לב"ש))] לרבנן
למצוה, לר"א לעכב

נזיר שאין לו שער -

רבינא לל"ק - לב"ש אין לו תקנה (כלל לר"א), לב"ה - יעבר תער על ראשו [זאת תורת]
לל"ב - לב"ש - יעבר תער [זאת תורת (תוס' - אין לו כיש לו)],
לב"ה - אין לו תקנה [תוס' - בילה מעכבת]

גילח על זבח פסול, שלא לשמן - תגלחתו פסולה, ושאר זבחיו (רש"י - שהפריש, תוס' - שהקריב אח"כ) לא
עלו לו וצריך אחרים לאחר ל'

לר"ש גילח על עולה, שלמים שלא לשמן (נדבה ולא עלו לחובה) תגלחתו ושאר זבחיו כשרין [גי' רש"י -
זבח השלמים ולא כ' שלמיו, גי' תוס' - תודת שלמיו ולא כ' שלמים]

נזרק א' מהדמים ונטמא - לר"א סותר את קרבנותיו ויביא ג' לאחר ז' [תוס' - בעי כולם לתגלחת והוי כתוך
מלאת]

לחכמים - כשר והשאר יביא כשיטהר [תוס' - דראוי לתגלחת כבר]

פ"ז כהן גדול

גמ' מז. - מט.

טומ' למת מצוה:

משוח מלחמה - סגן כה"ג שעבר מחמת מומו - מחמת קריו - מרובה בגדים - משוח

לר"א - יטמא כה"ג לפני נזיר [אינו מביא קרבן טומ']

לחכמים יטמא נזיר (תוס' - אפי' נזיר עולם) לפני כהן הדיוט [סתם נזירות אין קדושת עולם]

היתר טומ' למת מצוה - כה"ג [לאביו לא יטמא] (ומותר ליטמא למצורע, [אמו אמו מנזיר]),

נזיר [לאחיו (לר"ע - לאביו) לא יטמא],

נזיר כה"ג [לר"ע - לאחיו, לר' ישמעאל - מה לי חד לאו מה לי ב']

הולך לפסח ומילה [לאחותו]

גמ' מט: - נד.

נזיר מגלח על: (1) מת (ר' יוחנן - נפל שלא נקשרו אבריו בגידיו, רבא - רוב

בניינו או מניינו שאין בהן רובע עצמות)

(2) כזית מת, נצל (נימוח, מוהל אבל לא כיחו נייעו (שאינו קרש))

(3) מלא תרוד (ר"מ וחזקי' - פיסת יד, חכמים ור' יוחנן - מלא חפניו) רקב מבשר גידים ועצמות בלי

תערובות ולא ממת חסר, וספק בהבא מן העקב (רש"י - ממתנים ולמטה דאינו עיקר, תוס' - עקב אין

חיות) שהרקוב עם חד אבר בלבד, וספק בטחן ואח"כ הרקיב, וספק כשאבר א' הרקיב בחייו

(4) שדרה וגולגולת - ספק בגמ' אי שניהם או או-או, בשיבר צלעות רק מטמא כשמצורף בקבר [תוס'

- גמיר]

לשמאי אפי' עצם א' (לרש"י רובע עצמות אפי' מעצם א') משדרה או מגולגולת

וספק לחכמים ברובע עצמות משדרה וגולגולת (לרש"י למסקנא צריך חצי קב)

(5) אבר מן המת, מן החי שיש בשר כדי להעלות ארוכה

כשאין בשר ואין עצם כשעורה - ר' יוחנן - טהור, ר"ל - במגע, תוס' - ובמשא [הנוגע וכו' במת]

(6) חצי קב עצמות אפי' טחן הדק (תוס') שבאו מרוב מנין או בנין או שדרה וגולגולת (ספק אולי)

ורובע קב שטחן קמח (פחות מכשעורה) לתוס' - מגלח על מגעו ומשאו ולא אהילו, לרש"י - אפי' על

מגעו אינו מיטמא

(7) חצי לוג דם, לר"ע אף רביעית במגע ומשא (לרש"י - אף באהל) [ק"ו מעצם כשעורה] ור"א ור'

יהושע חולקין [אין דנין ק"ו מהללמ"ס]

(8) עצם כשעורה במגע ומשא [הללמ"ס]

{מאיר שכב יהודה כעס יוסי שתק - תורה מה תהא עליה}

נצל בהמה (תוס' - ונבלת עוף טהור) למ"ד נבלה בעי ראוי לגר - טהור,

למ"ד לכלב ספק אם יש טומ' נבלה (תוס' - ובהמחהו בידים עדיף וטמא)

ניצוק הוי חיבור לעליון לטומאה - לת"ק - רק בדבש עבה וספק בגמ'

באוכלין (רש"י - מקפה עדשים, תוס' - שומן מחוי) דלית בהו רירי

לב"ש - אף מקפה גריסין שסולדת לאחוריה (רש"י ותוס' - תלוי ברירי)

תערובות (גלגליו) המבטל דין רקב: ב' שנקברו יחד, נקבר עם שערן שנגזז,

וספק: בעומד לגזיזה (רש"י - קודם מיתה) (תוס' - ואולי אף בשלא עומד), עובר, שכ"ז באשה, פרש, עורו,

כיחו ונייעו

נמלה שחסרה ספק אי חייב באכילתה (תוס' - דעדיין יכולה לחיות ושם בריה עליה)

אבר מן המת, החי, חצי קב עצמות, רביעית דם, שדרה וגולגולת – הבאים משנים, או עצם כשעורה שנחלקה – לחכמים טהור לר"ע טמא – וחזר ר"ע חוץ מדם

מח' זקנים ראשונים אם שיעור טומ' לכל הוי קב עצמות, לוג דם או , ב"ד שלאחריהם ומשנתינו - מפי חגי זכרי' ומלאכי - לתרו' וקדשים, לנזיר ולדחות פסח [רש"י - במקום כרת לא העמידו דבריהם, תוס' - גמירי]

אין הנזיר מגלח על אבן סכוכית (רש"י - יושב על אבן מסמא המוטלת ע"ג המת ברה"ר (אע"פ שטמא), אבן המסכת בעובי מרדע, תוס' - ספק אבן המיסך)

תוס' מט: - נג:

קב עצמות, לוג דם מטמא באהל אבל אין הנזיר מגלח אלא על קב/לוג [הללמ"ס]

רש"י - רוב בניינו פחות מרובע עצמות לא מטמא באהל אבל נזיר מגלח עליהם

לרש"י סה. - הנקבר בארון עץ מצטרף לאחרני שנקברו ערומים בארון שיש לתרווד רקב אבל לא לעצמו

קבר סתום כולו מטמא - רש"י - אין חלל טפח בין המת והגולל, תוס' - סתום בכל רוחותיו ויש פותח טפח בינו למת אבל בלי פותח טפח רק כנגד המת טמא

גמ' נד. - נו:

אין גילוח וסתירה אבל אין עולין למנין נזירות:

- (1) סככות ופרעות (טומ' תחת א' מענפים/אבנים וספק איזה) ובית הפרס,
 - (2) ארץ העמים (רש"י - אבל בעשה נזירותו בחו"ל - סותר),
 - (3) גולל ודופק (רש"י - של ארון, ר"ת - של מצבה), (5) רביעית דם, (5) רובע עצמות,
 - (4) נגע בכלים הנוגעים במת (תוס' - כלי שטף, לר' חיים כהן - אף מתכות)
 - (לר' יהושע אף אין חייבין משום ביאת מקדש, ור"מ חולק [לא גרע משרץ])
 - (5) ימי חלוטו וספרו (אינו סותר [כי טמא נזרו], ואין עולין [דלא כרב חסדא] [ק"ו מנזיר בבית הקברות]) - וצריך אח"כ לכה"פ ל' לגידול שער
- אבל זב וימי הסגר מצורע עולין למנין נזירות [אין תגלחת]

ספק אי טומ' ארץ העמים רק על גוש [תוס' - מפני מיתי מבול או רוב מישראל שנהרגו בחו"ל] או אף על אורא [תוס' - שלא יצא לחו"ל] ואין הזאה ג' וז' על אורא

נכנס לארץ העמים בשידה (תוס' - יותר ממ' סאה) - רבי מטמא, ר' יוסי בר"י מטהר [מח' אי משום אורא או גושא, אי אהל זרוק לא שמי' אהל, אי גזרו בדלא שכיחא או לא, אי גזרינן שמא יוציא ראשו ורובו (תוס' - באינו נקל - אבל ספינה לכר"ע גזרו)]

דבר בשם אומרו - רק ראשון ואחרון, וא"צ להזכיר האמצעיים

פ"ח שני נזירים

גמ' נז. - סא.

ספק איזה נזיר (רש"י - שקבלו ביחד) נטמא ברה"י - מביאין קרבנות טומ' וטהרה בשותפות ומתנה

ג' נוכחים = ספק טומ' ברה"י ושניהם פטורים מקרבן טומ' [תוס' - כ"א אחזקתו] שמואל - תגלחת מספק רק באשה וקטן [הקפת כל הראש שמה הקפה [תוס' - סברא - רק הוסיף על פיאות, גמ' יבמות - ראשו - אפי' מצורע]]

רב הונא (תוס' להל') - גדול שמקיף קטן חייב, אשה שמקיף אפי' גדול פטורה [כל שישנו בהשחתה]

רב אדא ב"א - המקיף קטן או אשה פטור [היקש מקיף לניקף - רק בניקף מיחייב]

עדל"ת [לא תלבש שעטנז - הא גדילים תעשה מהם, ראשו - אפי' מצורע (תוס' - אם אינו ענין לאינו שוה בכל)]

תגלחת דמצורע דוחה עשה ול"ת של נזיר [ראשון] ושל כהן [זקנו]

רב - מותר לגלח כל גופו במספרים כעין תער,

לגי' הבה"ג דוקא בשאר אברים אבל לא בית השחי ובית הערוה במספרים (לגי' ר"י טוב עלם ור"ף, ולר' חייא), ולא בשאר אברים בתער - מדרבנן ר' יוחנן - העברה (תוס' - אף במספרים) על בית השחי ובית הערוה לוקה - לל"ק - מדרבנן [כמ"ד לא ילבש - ליושב בין הנשים בשמלה], לל"ב - מדאורי' [לא ילבש]

ר"נ - נזיר שמגלח יכול לגלח בית השחי [תוס' - אינו תיקון] - דלא כהל'

אסור לחוך בבית השחי ביד להשיר שער (לגי' שלנו בתוס' - דלא כהל') אבל בבגדו מותר

ספק טמא - ר' יהושע - יבקש אחר משוק לידור בנזיר על תנאי מיד או לאחר ל'

בן זומא - יביא רק עולת בהמה ומתני ואחר עוד ל' שאר קרבנות ועולה בתנאי

נזיר טמא ומוחלט - צריך תגלחת (1) לחלוט, (2) ספרו, (3) טומאתו, (4) טהרתו ובספק יביא ציפורים מספק, חטאת עוף לקבורה לספרו (ועשיר יעשה עצמו עני)/ולטומאתו, לר"ש אשם מצורע ומתני לשלמים, עולת בהמה לטהרתו ומתני לנדבה

רא"ש - נצטרע אחר מנינו - רשב"י - אין תגלחיות מצורע עולה לתגלחיות נזיר [חלוקים בענין לגדל, זמן זריקת דמים, טבילה]

גילוח טמא מצוה (דוקא בתער) ולא להעביר שער טומ' [תוס' - ילפינן מנזיר טהור]

פ"ט הכותים

גמ' סא. - סד :

אין נזירות לגוי [אין קרבן - איש איש וכו' לעולה, בנ"י, לאביו ולאמו לא
יטמא - במי שיש טומ', במי שיש לו נחלת עבדים]

אין טומ' לגוי [ואיש אשר יטמא ולא יתחטא - למי שיש לו טהרה]

למ"ד גוי מעריך - אפי' מופלא סמוך לאיש [איש כי יפליא] (הגם דבישראל
הוי דרבנן)

למ"ד אין גוי מעריך אלא נודר - אבל לא גדול שאינו יודע להפלות [איש] (ובישראל כן)

רב יכול למחות בנזירות עבדו [על נפשו - מי שנפשו קנויה לון] וישלים
כשנשתחרר,

ובנדר לא חל כלל [להרע דומיא ללהטיב - רק ברשות ולא להרע
לאחר - דחליש]

עבד נזיר שברח (תוס' - ולא נתייאש) - ר"מ - לא ישתה [יצטער כדי שישוב],
ר' יוסי - ישתה [שלא יחלש]

נזיר שכבר גילח לר"א / הקריב לרבנן ונודר שנטמא מקודם טומ' התהום
(מכוסה ואינה ידועה לכל) - אינו סותר חוץ אם היה בחזקת טומאת
מת אז (בקרע המערה שטבל) (רב המנונא - עד אחר תגלחת דטומ')
[הללמ"ס]

נודע לפני גילוח שנטמא (רש"י - טומ' תהום, תוס' - או ידועה) תוך מלאת - סותר ז' לר"א [בתר ידיעה -
אחר מלאת] [ל"ב דרש"י סותר הכל [בתר טומ']]

ספק טומ' מגע (ולא היסט וכו') שרץ (תוס' - וה"ה מת) בצפה או זריקה (תוס' - הטומ' או
הטהרה) טהור אף ברה"י [ת"ק - בכל השרץ וכו' על הארץ, ר"ש - אך
מעין וכו' יהיה טהור - דוקא בקרקע ולא בכלים]
וספק ע"ג כלי שצף, ע"ג מיני טומ' אחרות הצפות (אפי' ע"ג מי חטאת) אי מיקרי צף

לידה ג' תוך מלאת לידה ב' שבתוך מלאת לידה א' - רק קרבן א' [ובמלאת
ימי טהרה]

גמ' סד: - סו :

אסור לפנות קבר כשמצא ג' מתים שלא נודעים שמתו (ולא הרוג) מושכב
כדרכם

כשיש ביניהם ד' עד ח' אמות [הללמ"ס - שכונת קברות] ובודק להלן (תוס' - לרוח א') עוד כ' אמה
ואם מצא, עוד כ'.

פחות - נוטלן ואת תפוסתן (ר' אלעזר כבן עזאי - עפר תיחוח וג' אצבעות בתולה [ירושלמי - מוהל],
ר' אלעזר בר' צדוק - ודאי המת וספיקן) [ונשאתני ממצרים טול עמי]
(גמ' - אבל קבר ידוע אסור לפנותו)

אין דין תפוסה ושכונת קברות להרוג, חסר, נקבר כגוי, א' ידוע וב' נמצאים
(לג' רש"י וא"מ יש תפוסה) [רשב"ם - הללמ"ס, ר"י - אינם ידועים משום שדעתו לפנותם]

פנה ומצא ב' ופנה ומצא ג' - א"צ להחזירם, ל"ק דרבא - ולא יפנה הג', ל"ב
- יפנה הג' [אין להחזיק טומ' בא"י]

משנתנו - ספק נגע טהור, משנזקק לטומ' - ספק טמא [תוס' - אוקמי' אחזקתיה]
לר' יהושע אפי' נזקק לטומ' ספק טהור [לטהרו או לטמאו - פתח בטהרה]

משנזקק לזיבה – אין בודקין הזב [היקש לנקיבה – אפי' אונסו],

ספק אי מחמת זרע לחומרא (תוס' - סותר הכל),

רב אדא ב"א - זיבה תוך מעל"ע לקרי דינו כזובו [רש"י - מחולשא דזיבה ראשונה, תוס' - אפי' מחולשא

דקרי - אונסו לא פוטר] (לתוס' איתותב - תולין בקרי תמיד [גזה"כ - לפנות ערב])

שכ"ז בלי זיבה טמא במשא - למשנתנו ביום שראה זיבה (לת"ק דברייטא מעל"ע [לפנות ערב], לר' יוסי - יומו [מקרה לילה]), תוס' - למשנה בכלים כל ז' [ק"ו מרוקו], לר' יהושע דוקא עם

צחצוחי זיבה, לר"א רק במגע

לר' נהוראי – שמואל היה נזיר [ומורה] לא יעלה על ראשו]

מח' אי מברך או אמן עדיף

הדרן עלך מסכת נזיר